දේවධර්ම ජාතකය

තවද එක් සමයෙක්හි ශාක්‍යකුල චින්තාමාණික්‍ය වූ තිලෝගුරු බුදුරජානන් වහන්සේ සැවැත් නුවර නිසා ජේතවන මහා විහාරයෙහි වාසය කරණසේක් එක්තරා බහුභාණ්ඩික භික්ෂූකෙණෙකුන් වහන්සේ උදෙසා මේ ජාතකය වදාළ සේක.

සැවැත්නුවර වාසීහු එක් කෙළඹි පුත්‍රයෙක් තමාගේ භාර්යාව මිය පරලොව ගිය කල්හි ශාසනයෙහි මහණ වූයේය. එතෙම මහණවන්නට පූර්ව භාගයෙහිම තමා වසනු පිණිස පන්සලකුත් ගිනිහල් ගෙයකුත් බඩු හල්ගෙයකුත් කරවා බඩුගල්ගෙය ගිතෙල් තලතෙල් ආදීයෙන් පුරා මහණ වූ යේය. මහණ වූ පසු තමාසන්තක කෙල්ලන් කොල්ලන් කැඳවා ගෙන්වා ගෙණ රුචිවූ පරිද්දෙන් බත් මාළු පිසවාගෙණ අනුභවකරන්නේය. සිවුරු ආදීවූ බොහෝ පිරිකර ඇත්තේය. රාත්‍රියෙහි එක් අඳනයක් හා පොරවනයක් පොරෝණේය. දිවාභාගයෙහි අනික් අඳනය හා අනික් පොරෝණයක් වළඳින්නේය. විහාර කෙළවර වාසය කරන්නේය. ඉක්බිත්තෙන් එක් දවසක් මේ භික්ෂූන් වහන්සේ සිවුරු හා ඇතිරි ආදිය ගෙන් පිටත්කොට මළුවේ වනා අවුගස්වන කලට බොහෝ දනව්වාසී වූ භික්ෂූන් වහන්සේ සෙනාසන චාරිකාවේහි ඇවිදිනාසේක් ඒ බහු භාණ්ඩික භික්ෂූන්ගේ මළුවට ගොස් සිවුරු ආදිය දැක මේ කාගේදැයි විචාළසේක. ඒ බහුභාණ්ඩික මහණ ඇවැත්නි මාගේ යයි කී සේක. ඇවැත්නි මේ සිවුරත් මේ අඳනයත් මේ අඳනයක් මේ ඇතිරියත් මේ ඇතිරියත් සියල්ලම තොපගේ දැයි විචාළසේක. එසේය ඇවැත්නි කී කල්හි භික්ෂූන් වහන්සේ කියනසේක ඇවැත්නි, බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් තුන්සිවුරු අනුදන්නා ලදහ මෙසේ අපෙලච්ඡ වූ සර්වඥයන් වහන්සේගේ ශාසනයෙහි තොපි මහණ වී මෙසේ බොහෝ පිරිකර ඇති කල වරෝ යම්හ තොප සර්වඥයන් වහන්සේ සමීපයට ගෙණයම්හ යි කියා ඒ භික්ෂූහූ කැඳවාගෙණ බුදුන් සමීපයට ගියසේක. බුදුහු දැකලාම කිමෙක්ද මහණෙනි, මේ භික්ෂූහු නොකමැති පරිද්දෙන්ම කැඳවාගෙණ අවුදැයි වදාළසේක. එකල්හි භික්ෂූන් වහන්සේ කියනසේක් ස්වාමීනි මේ මහණ බහු භාණ්ඩිකය බහු පරිෂ්කාර ඇත්තේයයි දැන්වූසේක. එබස් අසා බුදුහු මහණ තා බහුභාණ්ඩික වූයේ සැබෑදැයි විචාරා වදාළ සේක. ස්වාමිනි සැබෑවයි ඒ මහණ දැන්විය. එ බස් ඇසූ බුදුහු මහණ තෝ කවර කාරණයකින් බහුභාණ්ඩිකවූ වෙහිද මම නොයෙක් කාරණයෙන් අල්පේච්ඡ බව හා සන්තුෂ්ට භාවයෙහිද කායවිවේක චිත්තවිවේක හා විදර්ශනා භාවනාකිරීමෙහි වීර්යවැඩීමෙහි ගුණ කීයෙහි නොවේදැයි වදාළසේක. ඒ බහු භාණ්ඩික භික්ෂූන් වහන්සේ බුදුන් වදාල බස් අසා කිපි එසේකල මේ සැටියේ ඇවිදීම්දැයි පොරෝණය දමා පියාහය බස් අසා කිපී එසේකල මේ සැටියේ ඇවිදීම්දැයි පොරෝණය දමා පියාහය ලජ්ජා නැතිව පෂිත් මධ්‍යයෙහි තනි අඳනයෙන්ම සිටිසේක. එකල්හි සර්වඥයන් වහන්සේ ඒ භික්ෂූන් පිටිවහල් වන සේක් මහණ තෝ පෙර බලවත්වූ භය ලජ්ජා ඇත්තෙහි නොවේදැයි දියරකුස්ව උපන්නාවූ කාලයෙහිත් භය ලජ්ජා දෙක සොයමින් දොළොස් අවුරුද්දක් විසුයෙහි නොවේදෝ. එසේ වූ තෝ දැන් කවර කාරණයකින් මෙබඳු ගරුවූ සර්වඥශාසනයෙහි මහණව සිව්වණක් පර්ෂීන් මධ්‍යයෙහි පොරෝණය දමා භය ලැජ්ජා හැර සිටියේහිදැයි වදාළ සේක. එබස් ඇසූ මහණ භය ලජ්ජාදෙක එලවා ගෙණ දමා පූ සිවුර නැවත පොරවාගෙණ බුදුන් වැඳ එකත් පස්ව උන්නේය. අවශේෂ භික්ෂූන් වහන්සේ ඒ අර්ථය ප්‍රකරණ පිණිස සර්වඥයන් වහන්සේට ආරාධනා කළසේක. බුදුරජානන්වහන්සේ අන්‍යභවයෙන් පිළිසන්වූ කාරණය ප්‍රකාශකොට වදාළසේක.

යටගිය දවස කසීරට බරණැස්නුවර බ්‍රහ්මදත්ත නම් රජ්ජුරුකෙණෙක් ජනරඤ්ජනය කොට රාජ්‍යය කරන්නාහුය. එකල මහබෝසතාණෝ ඒ රජ්ජුරුවන්ගේ අගමෙහෙසුන් බසව කුස පිළිසිඳ ගත්තාහුය. උපන්නාවූ කුමාරයන්ට නම් තබන දවස් මහිංසාස කුමාරයෝ යයි නම් තුබූහ. ඒ කුමාරයන් ඇත මෑත දිවපැන කෙළ ඇවිදිනා අවස්ථාවෙහි රජ්ජුරුරවන්ට අනික් පුතණුකෙණෙක් උපන්නාහුය. ඒ උපන් කුමාරයන්ට නම් තබන්නාහූ චන්ද්‍රකුමාර යෝයයි නම් තුබූහ. ඒ දෙවෙනි කුමාරයන් ඇත මෑත දිව පැන කෙළ ඇවිදිනා අවස්ථාවෙහි බෝධිසත්වයන්ගේ මෑනියෝ කාලක්‍රියා කළෝය. රජ්ජුරුවන්ට ඉතා ප්‍රියයෝය. මනවඩති. සිත්කළුව වාසය කෙරෙති. එකල ඔවුන් දෙදෙනාගේ ප්‍රිය සංවාසයෙන් ඒ බිසව් එක්පතනු කෙණෙකුන් වැදූය. ඒ උපන් කුමාරයන්ට සූර්යකුමාරයෝයයි නම් තුබූහ. රජ්ජුරුවෝ පුතනුවන්ට වරයක් ගණුවයි කිවුය. බිසවු ඒ වරය මා කැමති විටෙක ඇරගණිමියි පසුව ගතයුතු කොට තබාතිබූය. ඒ බිසවූ පුතනුවන් වැඩිවියට පැමිණි කල්හි රජ්ජුරුවන්ට කියන්නේ ස්වාමීනි නුඹ වහන්සේගේ විසින් මාගේ පුතනුවන් උපන් දවස් වරයක් දෙනලදී. එසේ හෙයින් මාගේ පුතනුවන්ට රාජ්‍ය දුන මැනවැයි කිවුය. රජ්ජුරුවෝ ඒ අසා කියන්නෝ මාගේ දරුවෝ දෙන්න මහත් වූ ගිනිකඳක් මෙන් බබලමින් ඇවිදිති. තොපගේ පුතනුවන්ට රාජ්‍යය දෙන්ට නොපිළිවනැයි ප්‍රතික්ෂේප කොට නැවත නැවතත් ඒ බිසවුන් තමන්ගේ පුතනුවන්ට රාජ්‍යය ඉල්වන්නා දැක මෝතොමෝ මාගේ දරු වන්ට අනර්ථයක් අවැඩක් උපක්‍රමයක් කොට පියාදෝහෝයි සිතා පුතුන් දෙබෑයන් සමීපයට කැඳවා මෙසේ කිවුය. එම්බා දරුවෙනි. මම සූර්යකුමාරයන් උපන් ගමනේ උන්ට වරයක් දිනිමි. දැන් උන්ගේ මෑනියෝ රාජ්‍යය ඉල්වති, මම රාජ්‍යය නොදෙනු කැමැත්තෙමි. ස්ත්‍රීහූ නම් පාපියෝය. එසේ හෙයින් තොපට නපුරක් සිතාපුනම් නපුරු වන්නේය. තොපි දැන් වලට වැද මා ඇවෑමෙන් අවුත් තොප සන්තක මෙනුවර රාජ්‍යය කරවයි කියා අඬාවැලප ඉස සිඹ සනසා යවුය. ඔවුන් දෙදෙනා පියරජ්ජුරුවන් වැඳ ප්‍රාසාදයෙන් බස්නාවුන් රාජංගණයේ කෙළනා සූර්ය කුමාරයෝ දැක ඒ කාරණය දැන මමත් දෙබෑයන් වහන්සේ හා සමග යෙමියි කියා කැටිවම නික්මුනාහුය. බෝධිසත්වයෝ මාර්ගයෙන් යන ගමණේ මගින් ඉවත්කර රැකක් මුල ඉඳ සූර්ය කුමාරයන්ට මෙසේ කීහ. මල සූර්ය කුමාරයෙනි තෙල පෙණෙන විලට ගොස් නාපියා පැනුත් බී පියුම්පතින් අපට පැන් ගෙණෙවයි කිවුය. ඒ විල තෙමේ වෙසමුණු රජ්ජුරුවන්ගෙන් එක්

දියරකුස්සකු විසින් ලබන ලද්දේය. වෙසමුණු රජ්ජුරුවෝත් ඕහට කියන්නෝ දේවධර්ම දන්නා කෙණෙකුන් තබා යම් අනික්කෙණෙක් මේ විලට බටුනම් ඔවුන් කන්න ලැබෙන්නෙහිය. විලට නොබට කෙණෙකුන් කන්නට නොලැබෙන්නෙහියයි කිවුය. එතැන් පටන් දියරකුසු යම් කෙණෙක් ඒ විලට බටු වූනම් ඔවුන් අතින් දේවධර්මය විචාරා යම්කෙණෙක් නොදිනිත් නම් ඔවුන් කන්නේය. ඉක්බිත්තෙන් සූර්ය කුමාරයෝ ඒ විලටගොස් පරීක්ෂා නොකටම බටුවාහුය. එකල්හි උදක රාක්ෂයා ඒ කුමාරයන් අල්වාගෙණ දේවධර්මය දනුදැයි විචාලේය. එකල්හි සූර්ය කුමාරයෝ කියන්නෝ දේවධර්මය නම් චන්ද්‍ර සූර්ය දෙදෙනා වේදැයි කිවුය. ඉක්බිත්තෙන් දියරකුසු ඕහට තෙපි දේවධර්මය නොදෙවයි කියා දිය යට ගල්වා තමා වසන්නාවූ ස්ථානයෙහි සිටවිය. බෝධිසත්වයෝත් සූර්යකුමාරයන් ලස්වන්නා දැක චන්ද්‍රකුමාරයන් යවුය. දියරකුසු චන්ද්‍රකුමාරයන් අල්වාගෙණ දේවධර්මය දනුදැයි විචාළෝය. දනිම් දේවධර්මය නම් සතරදිග වේදැයි චන්ද්‍රකුමාරයෝ කිවුය. දියරකුසු තෙපින් දේවධර්මය නොදනුවයි කියා උනුන් අල්වාගෙන ඒසේම දියයට සඟවා සිටුවුයේය. බෝධිසත්වයෝ ඒ චන්ද්‍රකුමාරයනුත් කල්යවා නොයන හෙයින් එක්තරා අන්තරායෙක් විය යුතුයයි තුමූ එතනට ගොස් දෙදෙනාම විලට බට පියවර සටහන් දැක මේ විල රාකෂයකු අධිගෘහිත විලක් උවමැනවැයි සිතා කඩුව උරයේ එල්වාගෙන දුන්න නගා දුනුම්ට හියලාගෙණ සිටියාහුය. දියරකුසු බෝධිසත්වයන් දිනට නොබස්නා දැක වලදඬු කපා ඇවිදිනා පුරුෂයෙකුමෙන් තමාගේ ස්වරූපය පාලා බෝධිසත්වයන්ට කියන්නේ පින්වත් වූ පුරුෂය. තොපි මග ගමන්යා මෙන් මිරිකිගියව, කුමක්හෙයින් මේවිලට බැස නාපියා පැන් වී නෙළුඹල හා නෙළුබුදැලිකා මල් පැළඳ සැපසේ නොයව්දැයි කිවුය. බෝධිසත්වයෝ ඔහු දැක සිතන්නාහු මොහු යක්ෂයා විය යුතුය මොහු විසින් මාගේ මල් දෙන්නා අල්ලා ගන්නා ලද්දෝවනැයි සිතා තෝ මාගේ මලුන් අල්වාගත්තෙහිදැයි කිවුය. එසේය මම ඇල්වුයෙම් කී කල්හි කවර කාරණයකින් දැයි විචාරා මම මේ විලට බට කෙණෙකුන් කන්ට ලබම්යි කී කල්හි කිමෙක්ද තෝ සියල්ලවුන්ම කන්ට ලබන්නේහිදැයි විචාරා යමෙක් දේවධර්මය දනී නම් ඔහු හැර සෙස්සවුන් කන්ට ලබම්යි කී කල්හි තට දේවධර්මයෙන් ප්‍රයෝජන ඇද්දැයි විචාලෝය. එසේය දේවධර්මයෙන් ප්‍රයෝජන ඇතැයි දියරකුසු කීය. එසේනම් මම තට දේවධර්මය කියම් කිවුය, එබස් අසා දියරකුසු එසේවීනම් කිවමැනව මම දේවධර්මය අසම්යි කීය. බෝධිසත්වයෝ මම තට දේවධර්මය කියම් බල එකෙක් ඇත කිලිටුව සිටිහෙයින් මදක් මැලියෙම්යි කිවුය. උදාකරාක්ෂසයා බෝධිසත්වයන් නහවා පැන් පොවා මල් පලඳවා සුවඳ විලවුන් ගල්වා සරහන ලද මණ්ඩපයෙහි උතුම් වූ පර්යංකයක් අතුට දුනේනේය. මහාබෝසතානෝ ඒ පනවන ලද ආසනමස්තකයෙහි ඉඳ යක්ෂයා පාමුල සිටුවා ගෙණ එසේවීනම් තෝ කන් යොමා සකස්කොට අසවයි කියා දේවධර්මය කියන්නාහු මෙසේ කිවුය. මේ ලෝකයෙහි යම් කෙණෙක් හයින් හා ලජ්ජාවෙන් අකුශල ධර්මනුත් නොකළමනා අවශේෂ ලෝකචාරිත්‍රයනුත් දැන හැකිළෙන හෙයින් භය ලජ්ජා දෙකින් යුක්තව වාසය කෙරෙද්ද කුශල ධර්මයෙහි ඇම කල්හිම බලවත්වූ ඇලුම් ඇත්තෝද උතුම්වූ සත්පුරුෂ ගුණ ඇත්තෝද එසේ වූ සත්වයන්ගේ ප්‍රවෘත්තිය මේ ලෝකයෙහි දේවධර්ම නම් වෙයි කියා ධර්මදේශනා කළෝය.යක්ෂයා මේ ධර්මදේශනාව අසා ප්‍රසන්නවූ සිත් ඇතිව බෝධිසත්වයන්ට කියන්නේ මම තොප කෙරෙහි ප්‍රසන්නයෙම් ප්‍රසන්න වූ මම එක් මලනුකෙණෙකුන් තොපට දෙම් කවුරුන් ගෙණෙම්දැයි කීය. ඒ අසා බෝධි සත්වයෝ බාලමලනුවන් ගෙණවයි කිවුය. දියරකුසු කියන්නේ පණ්ඩිතයෙනි තොපි උදක් දේවධර්මය දන්නා පමණෙක්මය එපමණක් විනා ඒ ධර්මයෙහි තොප පවත්නේ නැතැ යි කිය. කවරකාරණයකින් දැයි කී කල්හි වැඩි මහළු තැනැත්තන් තමා බාලතැනැත්තන් ගෙන්වනහෙයින් තොප ජෙට්ඨාපචායන කර්මය නොකරණ හෙයිනැයි කීය. එබස් අසා මහාබෝසතානෝ කියන්නෝ එම්බල යක්ෂය මම දේවධර්මයත් දනිම්, දේවධර්මයෙහිත් පවතිම්. අපි මේ වලට වදනමෝ මේ බාල මලනුවන් නිසා වනුම්හ. මුන් පිණිස අපගේ පියානන් වහන්සේගේ අතින් මුන්ගේ මෑණියෝ රාජ්‍ය ඉල්වුය. අපගේ පියානන් වහන්සේ ඒ වරය නොදි අප රකිනා නිසා වනයෙහි වසන්ට කී සේක. එබස් ඇසූ බාල මලනුවෝ නොරඳා අප හා සමග මේ වනයට අවුය. ඉදින් අපි ඒ කුමාරයන් වනයෙහි එක් යක්ෂයෙක් අනුභව කොට පීයයි කිමෝනම් අප කීබස් අදහා ගන්නාකෙණෙකු නැත. එසේ හෙයින් මම නින්දාවට හයින් බාලමපතුනුවන් ගෙන් වම්. කිවුය. එබස් අසා දියරකුසු සමාධිව සාධු සාධු පණ්ඩිතයෙනි තොපි දේවධර්මයත් දනුව දේවධර්මයෙහිත් පවතුවයි ප්‍රසන්නවූ සිත් ඇතිව බෝධිසත්වන්ට සාධුකාරදී දෙබෑයන්ව ගෙණවුත් පාවාදින. එකල්හි බෝධිසත්වයෝ ඕහට අවවාද කරන්නෝ යක්ෂය තෝ පෙර කළ අකුශල කර්මයෙන් අනුන්ගේ වෙරළේ මස්කන්නාවූ යක්ෂව උපන්නෙහිය. දැන් නැවතත් අකුසල්ම කෙරෙති. නම් තා විසින් කරණ ලද අකුශල කර්මය නරකාදී සතර අපායෙන් තා මුදාලිය නොහෙන්නේය එසේ හෙයින් මෙතැන්පටන් අකුසල්හැර කුසල් කරවයි අවවාදකොට යක්ෂයා දමනයෙහිලන්ට සමර්ථ වූයේය. මහබෝසතාණෝ යක්ෂයා දමනයෙහි ලාගෙණ ඔහු විසින් කරණලද ආරක්ෂා ඇතිව එතැන්හිම වසන්නාහු එක් දවසක් නැකැත්තරු බලා පියරජ්ජුරුවෙන් කාලක්‍රියා කළ නියාව දැන යක්ෂයා කැඳවාගෙන බරණැස්නුවරට ගොස් රාජ්‍යයගෙණ චන්ද්‍රකුමාරයන්ට යුවරජ තනතුර හා සූර්යකුමාරයන්ට සෙනෙවිරත් තනතුරදී යක්ෂයාට සිත්කළු තෙනක දේවාලයක් කරවා එතැන්හි ඔහු වස්වා නිරන්තරයෙන් බත් හා මල් පහන් සුවඳ විලවුන් ඕහට පළමුකොට පුදන පරිද්දෙන් සැලසූය. ඒ මහා බෝසතානෝ දැහැමෙන් රාජ්ජය කොට කම්වූ පරිද්දෙන් මියපරලොව ගියෝය. ශාස්තෘ වූ තිලෝගුරු බුදුරජානන් වහන්සේ මේ ධර්ම දේශනාව ගෙණහැර දක්වා වදාරා චතුස්සත්‍යය ප්‍රකාශකොට වදාළසේක. මේ චතුරාර්ය සත්‍යය ධර්ම දේශනාවගේ කෙළවර ඒ බහුභාණ්ඩික භික්ෂූන් වහන්සේ සෝවාන් පෙළෙහි පිහිටසේක. බුදුරජානන් වහන්සේ අතීත කථාවත් වර්ථමාන කථාවත් දෙක එක්කොට සන්ධිගලපා මේ දේවධර්ම ජාතකය. නිමවා වදාළසේක. එසමයෙහි උදක රාක්‍ෂසයා නම් දැන් මේ බහුභාණ්ඩික මහණය. සූර්යයකුමාරයෝ නම් ආනන්ද ස්ථවිරයෝය. චන්ද්‍රකුමාරයෝ නම් ශාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයෝය, මහීංසාසකුමාරයෝ නම් තිලෝගුරු සම්‍යක්සම්බුදු රජ වූ මම ම වේදැයි තමන් වහන්සේ දක්වා වදාලසේක.